

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

мр Драгана Гак

Израда курса пословног енглеског језика са циљем развоја прагматичке компетенције
значајне за унапређење пословне комуникације

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
1. Датум и орган који је именовео комисију Наставно-научно веће Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду на седници одржаној 17. 6. 2016. године.
2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:
3. др Биљана Радић-Бојанић , доцент за ужу научну област Англистика (избор у звање 4. 7. 2011.), ментор, Филозофски факултет, Нови Сад. др Сабина Халупка-Решетар , ванр. проф. за ужу научну област Англистика (избор у звање 8. 7. 2014.), Филозофски факултет, Нови Сад. др Јасмина Ђорђевић , доцент за ужу научну област Енглески језик на нематичним департманима (избор у звање 18. 3. 2015.), Филозофски факултет Ниш.
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме: Драгана, Милан, Гак
2. Датум рођења, општина, република: 27. 9. 1975. Сомбор, Србија
3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: 26. 6. 2010. на Филозофском факултету у Новом Саду, Одсек за англистику, тема: Америчка породица у драмама Лорејн Хансбери.
4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Књижевне науке
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Израда курса пословног енглеског језика са циљем развоја прагматичке компетенције значајне за унапређење пословне комуникације

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикона и сл.

Докторска дисертације мр Драгане Гак има 248 страна и састоји се од шест поглавља, списка коришћене литературе са 237 референци и 12 прилога. У склопу дисертације налазе се 44 табеле и 3 графикона.

1. **Уводна разматрања** (стр. 1-8): поглавље започиње прегледом развоја енглеског језика струке и пословног енглеског језика, затим су представљени предмет истраживања, хипотезе и циљ истраживања, методе и технике истраживања као и структура дисертације.
2. **Теоријска разматрања** (стр. 10-34): поглавље обухвата истраживања у области пословног енглеског језика у свету и код нас, израду курса пословног енглеског језика са посебним освртом на улогу анализе потреба у изради курса, као и на начине прикупљања података у анализи потреба; истакнут је значај уџбеника и наставних материјала, описана је улога предавача у изради и реализацији курса пословног енглеског језика и представљени су полазници курсева пословног енглеског језика.
3. **Прагматичка компетенција** (стр. 35-67): у овом поглављу су дате дефиниције прагматике, комуникативне и прагматичке компетенције, те је указано на значај интеркултурне прагматике, говорних чинова, учтивости и прагматичке грешке у пословној комуникацији.
4. **Методологија истраживања** (стр. 68-91): приказује квантитативна и квалитативна истраживања, методе, технике и инструменте прикупљања података, начин анализе и презентовања резултата, као и опис узорака у уводном и главном делу истраживања.
5. **Резултати истраживања** (стр. 92-178): централно поглавље дисертације се односи на анализу резултата прикупљених у току уводног и главног дела истраживања, добијених помоћу анализе потреба, улазних тестова општег и пословног енглеског језика и посебно резултата тестова након сваке од пет обрађених тема током курса.
6. **Закључак** (стр. 179-188): приказани су сумирани закључци изведени након спроведеног истраживања и анализе резултата. Такође, у оквиру овог поглавља су наведене и педагошке импликације и предлог за даља истраживања.

Литература (стр. 189-203)

Прилози:

Прилог бр. 1 (стр. 204-205) Упитник за предаваче пословног енглеског језика

Прилог бр. 2 (стр. 206-207) Упитник за студенте и полазнике пословног енглеског језика

Прилог бр. 3 (стр. 208-209) Упитник за прикупљање општих података за главни део истраживања

Прилог бр. 4 (стр. 210-211) Упитник за анализу потреба

Прилог бр. 5 (стр. 212-218) Садржај курса за контролну и експерименталну групу и списак литературе коришћене за израду курса за експерименталну групу

Прилог бр. 6 (стр. 219-221) Тест 1 – Telephoning

Прилог бр. 7 (стр. 222-224) Тест 2 – Presentations

Прилог бр. 8 (стр. 225-227) Тест 3 – Business Meetings

Прилог бр. 9 (стр. 228-229) Тест 4 – Culture and Business English

Прилог бр. 10 (стр. 230-232) Тест 5 – Business English Writing

Прилог бр. 11 (стр. 233) Модел презентације

Прилог бр. 12 (стр. 234-237) Узорак интервјуа са полазником експерименталне групе

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација мр Драгане Гак под називом „Израда курса пословног енглеског језика са циљем развоја прагматичке компетенције значајне за унапређење пословне комуникације“ бави се израдом курса пословног енглеског језика на основу детаљне анализе потреба запоселних полазника којим се успешније развија прагматичка компетенција полазника у односу на курсеве засноване на већ готовим комерцијалним уџбеницима. Дисертација је написана у складу са класичним истраживачким форматом и у првом делу даје преглед теоријских разматрања и литературе која је релевантна за истраживачки проблем, а у другом делу приказује главне резултате истраживачког рада и закључке истраживања.

У **првом поглављу** кандидаткиња укратко излаже предмет, циљ и задатке истраживања, постављајући три хипотезе. Такође, она у овом поглављу образлаже значај и потребе истраживања, те објашњава коришћене методе и технике истраживања и представља структуру дисертације.

Друго поглавље, које представља прву половину теоријског дела дисертације, кандидаткиња започиње прегледом истраживања о пословном енглеском језику која се баве како истраживањем сложеног и динамичног пословног окружења тако и истраживањем енглеског језика и саме употребе језика у пословним ситуацијама. Посебна пажња у овом поглављу посвећена је сложеном процесу израде курса чији је циљ да унапреди прагматичку компетенцију полазника. Као саставни део израде курса истиче се анализа потреба којом се прикупљају подаци везани за полазнике курса, њихово пословно окружење и пословне активности у којима користе енглески језик. У наставку поглавља, разматрана је употреба уџбеника и наставних материјала, како и у коликој мери се користе и шта утиче на њихов избор. У овом поглављу кандидаткиња се такође бави и предавачима пословног енглеског језика истичући њихов значај у изради и реализацији курса пословног енглеског језика. Како се међународна пословна комуникација одвија првенствено међу неизворним полазницима са одређеним професионалним искуством, на крају поглавља је дат посебан осврт на саме полазнике курсева пословног енглеског језика и најважније карактеристике и потешкоће на које наилазе током комуникације на енглеском језику.

Треће поглавље ове дисертације је други теоријски део и полази од прагматике уопште и интеркултурне прагматике која проучава употребу језика у комуникацији у којој учествују особе чији се матерњи језици разликују, потичу из различитих културних и друштвених заједница, и комуницирају на заједничком страном језику, што је чест случај у пословном окружењу. Поглавље се наставља дефинисањем комуникативне компетенције као свеобухватне способности коришћења језика на одговарајући начин и прагматичке компетенције, као важне компоненте комуникативне компетенције, која представља способност коришћења језика на начин који је прихватљив у одређеној заједници. Пошто су правилна употреба говорних чинова и изражавање учтивости од посебног значаја за успешну пословну комуникацију, кандидаткиња даје систематичан преглед говорних чинова карактеристичних за ову врсту комуникације, као и дефиниције учтивости које обухватају принципе, стратегије употребе језика и изборе језичких јединица којима се постиже неометана комуникација и избегавају се конфликти. Поглавље се завршава разматрањем прагматичке грешке као неспособности неизворног говорника да користи језичке облике на одговарајући начин у одређеном контексту и неразумевање намере говорника, што може довести до отежане комуникације или пак до прекида комуникације у целини.

Четврто поглавље даје детаљан приказ методологије истраживања. Истраживање спроведено за ову дисертацију засновано је на комбинацији квантитативног и квалитативног приступа и састоји се из два дела, уводног и главног, током којих кандидаткиња примењује различите, одговарајуће истраживачке методе, инструменте и технике. У уводном делу истраживања учествовале су три групе испитаника: предавачи пословног енглеског језика, студенти који у оквиру студија слушају курс пословног енглеског језика и запослени полазници који похађају курс пословног енглеског језика у школама страних језика. Све три групе испитаника су попуниле упитник чија сврха је била да се прикупе подаци у вези са начином организовања наставе пословног енглеског код нас, што је представљало оквир за главно истраживање. У главном делу истраживања учествовале су две групе запослених полазника, контролна и експериментална. На самом почетку овог дела истраживања прикупљени су општи подаци о свим полазницима, извршена је детаљна анализа потреба (помоћу упитника и интервјуа) и утврђен је ниво познавања општег и пословног енглеског језика (помоћу улазних тестова општег и пословног енглеског језика). Подаци су показали да су полазници обе групе уједначени и да чине хомоген узорак. За експерименталну групу је израђен материјал на основу утврђених потреба, док је контролна група курс пратила само на основу одабраног уџбеника. Такође, кандидаткиња је у овом поглављу детаљно описала структуру узорка у оба дела истраживања и образложила избор метода за прикупљање и обраду резултата.

У **петом поглављу** даје се приказ резултата истраживања до којих се дошло у уводном и главном делу истраживања. Добијене резултате истраживања кандидаткиња је представила и интерпретирала на темељу методолошких приступа које је користила. Посебно место у овом поглављу има анализа и поређење резултата које су полазници обе групе остварили на тестовима након сваке обрађене теме. Ова анализа потврђује да су полазници експерименталне групе након похађања курса израђеног у складу са њиховим конкретним пословним потребама постигли значајно боље резултате, односно да су успешније унапредили своју прагматичку компетенцију, посебно у домену употребе говорних чинова и стратегија за њихову реализацију. На крају поглавља долази дискусија приказаних резултата у којој се закључује да су полазници контролне групе правили више социопрагматичких грешака условљених различитим перцепцијама које доводе до различитих језичких избора у току комуникације припадника различитих културолошких заједница и услед којих долази до неразумевања и неспоразума.

У последњем, **шестом поглављу**, кандидаткиња сумира резултате истраживања и изводи главне закључке. Такође, у склопу овог поглавља су приказане педагошке импликације, као и предлози за даља истраживања у овој области.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији

- Гак, Д., Борковић, Б.** (2015). My Boss Wants Me to Learn Business English. *8th International Language Conference on "The Importance of Learning Professional Foreign Languages for Communication between Cultures"*. 18-19 септембар, Faculty of Humanities and Social Sciences, Zagreb: 58-62.
- Гак, Д., Богдановић В.** (2014). Selection of Textbooks and Additional Materials for Business English Courses. *7th International Language Conference on The Importance of Learning Professional Foreign Languages for Communication Between Cultures*. 11-12 септембар 2014. Faculty of Economics and Business, Maribor: 60-63.
- Гак, Д.** (2013). Designing a Business English Course for Pre-Experienced Learners, *6th International Language Conference on The Importance of Learning Professional Foreign Languages for Communication Between Cultures*. 19-20 септембар 2013. Faculty of Logistics, Celje: 62-66.
- Гак, Д.** (2013). Significance of Pragmatic Competence for Business English Learners. *The First International Conference on Teaching English for Specific Purposes*. Мај 2013. Универзитет у Нишу: 321-328.
- Гак, Д., Богдановић В., Мировић, И.** (2013). Questionnaire – An Instrument for Collecting Valuable Data from Teachers of Business English Course. *The Role of Languages for Specific Purposes in Intercultural Communication*. Faculty of Logistics, Celje: 74-80.
- Гак, Д.** (2012). The Process of Designing a Work-Related English Course. *Civitas* 3: 46-55.

<p>VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА</p> <p>Добијени резултати дисертације су потврдили постављене хипотезе на почетку истраживања. Резултати изложени у складу са хипотезама су следећи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Курс пословног енглеског језика за експерименталну групу израђен на основу детаљне анализе потреба пре почетка курса је постигао боље резултате од курса који је заснован само на већ постојећем уџбенику. • Експериментална група је остварила бољи резултат на сваком од пет тестова, а значајна статистичка разлика је потврђена и т-тестом. • Полазници експерименталне групе су значајније унапредили своју прагматичку компетенцију, посебно у области употребе говорних чинова, што је допринело њиховој свеукупној успешној пословној комуникацији. • Успешнија реализација говорних чинова се првенствено односила на одабир и формулацију говорног чина, коришћење стратегија (ин)директности, те употребу средстава за ублажавање значења. • Додатно је закључено и да се на почетку курса експериментална група ослањала на увежбане облике са којима су били сигурни да неће грешити, те да им је било неопходно време да почну самостално да осмисле одговор и употребе и облике које нису имали прилику да чују на часовима.
<p>VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА</p> <p>НАПОМЕНА:</p> <p>Може се закључити да је кандидаткиња овладала обимном релевантном литературом коју је детаљно сагледала и критички обрадила. Резултати истраживања су приказани систематично и обрађени у складу са захтевима које поставља методологија квантитативних и квалитативних истраживања. Интерпретирани су на јасан и систематичан начин, с освртом на закључке претходних истраживања, као и теоријских концепата тамо где не постоје претходна истраживања. Оваквим поступцима је обезбеђен аутентичан научни допринос тезе.</p>
<p>IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:</p> <p>НАПОМЕНА:</p>
<p>1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме</p> <p>Да.</p>
<p>2. Да ли дисертација садржи све битне елементе</p> <p>Да.</p>
<p>3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци</p> <p>Дисертација мр Драгане Гак под насловом <i>Израда курса пословног енглеског језика са циљем развоја прагматичке компетенције значајне за унапређење пословне комуникације</i> прво је велико и систематско истраживање фактора значајних за унапређење прагматичке компетенције у Србији. Кандидаткиња у свом истраживању постепено приступа проблему, прво истражујући потребе полазника, а потом на основу потреба израђује детаљан материјал за курс чији утицај испитује постепено и пажљиво, притом детаљно анализирајући и квантитативним и квалитативним методама да ли полазници напредују у овом аспекту, и како.</p>
<p>4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања</p> <p>У докторској тези нема већих теоријских, методолошких и истраживачких недостатака који би утицали на резултате истраживања или коначну структуру текста. Кандидаткиња ће свакако извршити мање интервенције приликом припреме рукописа за штампу, укључујући мање језичке и стилске интервенције.</p>

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже да се докторска дисертација под називом *Израда курса пословног енглеског језика са циљем развоја прагматичке компетенције значајне за унапређење пословне комуникације* мр Драгане Гак прихвати, а кандидаткињи одобри одбрана.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

доц. др Биљана Радић-Бојанић

проф. др Сабина Халупка-Решетар

доц. др Јасмина Ђорђевић

Нови Сад, 22. 6. 2016.